

STO LET RENTGENSKIH ŽARKOV

V naši publicistiki, tudi strokovni, se vse bolj kaže, da se Slovenci oziramo v preteklost in jo poskušamo ovrednotiti v luči takratnega razvoja in razmer. Ali je to tudi izraz nekega svetobolja ali odgovornost do zgodovine, je pri tem vseeno, vsekakor pa je nedvomno dokaz, kdaj in kako smo Slovenci bili v Evropi, kamor nas danes, vse prej kot večji politiki, usmerjajo in priporočajo. Danes postaja pomembno za Slovence, da evropsko kontinuiteto dokažemo, čeprav je v pol stoletja pomenilo negiranje preteklosti in razvoja, ki ga "revolucionarno" zgodovinopisje ni upoštevalo, niti spoštovalo. Zato je v teh procesih obilo zgodovinskih lukenj in stvar časa ter zgodovinsko spoznanje je, da se te "spominske luknje" zapolnijo.

V tem dogajanju pa vidimo zgodovinsko dragocenost v tem, da se zdravniki za svoje področje združujejo, kot v Medikohistorični sekciji SZD, Znanstvenem društvu za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije, vse to in še kaj, pa ob Inštitutu za zgodovino medicine in ob zagnanih posameznikih, pa bo pomenilo nov vzgon pri proučevanju bogate medicinske preteklosti na Slovenskem.

Prav je, da se seznanimo z zgodovinskim razvojem rentgenologije, ki je eno od revolucionarnih odkritij preteklega stoletja, ki je prineslo bolnim novo pomoč v diagnostiki, o kateri medicinski Jules Verni niso niti sanjali. Da je rentgenologija široko osvojila svet, ne samo medicino, ampak tudi veterino, tehniko, arheologijo, je na dlani, tako da si danes brez nje ne moremo zamišljati preventive, kurative in rehabilitacije v sodobni kvantiteti medicinskih znanstvenih spoznanj.

Pisci te knjige se niso omejili le na današnje državno ozemlje, ker se je panoga širila in razvijala pod drugimi državnimi pogoji in bi bilo osiromašenje, če bi se omejili le na nekaj medicinskih centrov v Sloveniji, ne bi pa npr. upoštevali sosednje Hrvaške in Avstrije, kjer je študiralo in se usposabljal veliko število slovenskih zdravnikov na Medicinski fakulteti v Zagrebu in Gradcu. Zato je pomembno, da te tri regije primerjamo s sočasnim razvojem v sosednjih deželah.

Plastični prikaz pomembne medicinske veje bo prav tako pokazal in potrdil tesno povezanost slovenske medicine z Evropo, kar avtorji z znanstveno raziskovalno vneto in širokim znanjem tudi dokazujejo s pričujočo izdajo.

Knjiga ne pomeni zaradi številnih dorečenih medikohistoričnih prispevkov in znanstvenih prizadevanj le kvalitetno branje in prijetno presenečenje nad bogastvom bližnje medicinske preteklosti, ampak izpolnjuje tudi vlogo prepotrebne strokovno znanstvenega informatorja, da si ob razglabljanjih, kdo Slovenci smo in kaj hočemo, tudi upravičeno dokazujemo svoj prostor pod mednarodnim medicinskim soncem. Takih in podobnih prizadevanj je med našimi zdravniki kar lepo število, kar potrjuje visoko strokovno kvaliteto in kulturno osvečenost celotnega slovenskega zdravništva.

Iskrena hvala avtorjem za bogat in originalni znanstveno medicinski in medikohistorični prispevek v mozaik zgodovine medicine v novi državi.

Recenzent
Prof. dr. Anton Dolenc
Inštitut za sodno medicino
Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani

VSEBINA

Recenzija- prof. dr. Anton Dolenc

Recenzija- doc. dr. Peter Pavel Klasinc

I.

Röntgen in odkritje žarkov X ter njihova praktična uporaba v medicini

Sto let rentgenskih žarkov- uvodnik, Edvard Glaser

Predhodniki in pionirji rentgenologije, Zvonka Zupančič- Slavec

Rentgen in uvedba žarkov X v medicino za časa njegovega življenja, Friderik Pušnik

II.

Začetki in razvoj rentgenologije- radiologije pri nas in v svetu

Zgodovinski razvoj in vizija radiologije v Splošni bolnici Maribor, Marija Kolenc

Kratek pregled zgodovine Inštituta za radiologijo v Ljubljani, Vladimir Jevtič

Počeci rentgenoterapije u Hrvatskoj, Biserka Belicza

Povijesni razvoj radiologije u Bjelovaru, Luka Ježek

Razvoj rentgenologije v Prekmurju, Jože Zadravec

Prve rentgenske snimke i prvi rentgen aparati u Hrvatskoj, Ivan Lovasić, Slavko Šimunić,

Zdravko Borković, Gordana Pavan

Povijesni razvoj radiologije u Karlovcu, Gordana Pavan

Razvoj rentgenologije v bolnišnici Jesenice, Alojzij Jenko

III.

Razvoj in planiranje rentgenske- radiološke terapije

Razvoj rentgenske terapije v Sloveniji, Božena Ravnihar

Zdravljenje z mehкими rentgenskimi žarki na oddelku za kožne in spolne bolezni v

Mariboru, Dušan Rems, Marija Berčič, Srečko Blažič

Razvoj planiranja v radioterapiji, Miha Debevec

IV.

Rentgenologija- radiologija v medicini

Zgodnji razvoj invazivne rentgenske diagnostike ožilja na radiološkem oddelku Splošne bolnišnice Maribor, Marjan Pocajt, Emil Blagovič

Radiologija v hematologiji, Marjana Glaser

Rentgen v partizanski saniteti, Davorin Valenti

Rentgenogram skozi stoletje, Metka Kozole

Zgodovina rentgena v stomatološki praksi, Velimir Vulikić, Franc Štolfa

Rentgenologija v otorinolaringologiji, Bogdan Čizmarevič, Vojko Didanovič, Drago Becner, Anton Munda

Rentgenske preiskave v dispanzerjih za pljučne bolezni v Sloveniji 1906-1990, Barbara Latković, Majda Ustar-Latković, Mario Kocijančič

Utrinki o postmortalni radiologiji v Splošni bolnišnici Maribor, Marjan Pocajt

Rentgenske preiskave pljuč v Mariboru in okolici med krvodajalskimi akcijami, velik prispevek zdravstvu v povojnem času, Edvard Glaser

Razvoj ekstra hospitalne mariborske radiologije, Miroslav Kristofič, Branko Gulič

V.

Rentgenologija v veterini in drugih strokah

Rentgenologija v veterinarski medicini, njeni začetki in razvoj na Živinizdravniški visoki šoli

na Dunaju, Andrej Fidelj

Rentgenska defektoskopija zvarnih spojev v zahtevnih nosilnih industrijskih konstrukcijah, Inoslav Rak

VI.

Zanimivosti iz rentgenološke prakse

Zanimivosti iz prakse- poročilo o prototipu Diaskopskega rtg aparata, Avgust Hribovšek
Dr.Mihaly Škrilec-prvi prekmurski kirurg, Jože Zadavec

VII.

Zniževanje sevanja in vloga izobraževanja

Zniževanje doz sevanja v medicini, Štefan Škafar
Vloga in izobraževanje radiološkega inženirja v Sloveniji, Zdravko Luketič, Nevenka
Kofljač

VIII.

Radiologija- in še kaj- v literaturi

Značilnosti slovenske radiološke bibliografije 1896-1941, Mario Kocijančič
Progledani svijet, Amir Muzur
Gledati i vidjeti dalje od očiju, Ante Škrobonja, Vedran Buršić
Radiološki glasnik 1937-1941 – prvi južnoslovanski rentgenološki časopis, Vladimir
Dugački